

Onderwerp: Actuele ontwikkeling Jaarverslag en controle 2015

BBV nr: 2016/58773

1. Inleiding

Gemeenten zijn per 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet, Wmo 2015 en de Participatiewet, samen de drie decentralisaties in het Sociaal Domein. Dit heeft tot gevolg dat gemeenten in hun jaarrekening over 2015 verantwoording af moeten leggen over de besteding van de bijbehorende middelen. De jaarrekening bevat vanwege de decentralisaties grote, nieuwe bedragen waarvan de getrouwheid en rechtmatigheid moet worden vastgesteld. Landelijk levert dit met name voor de decentralisaties Jeugd en Wmo problemen op. Zowel de Nederlandse Beroepsorganisatie voor Accountants (NBA) als de VNG hebben hierover signalen afgegeven via de brieven “Knelpunten Decentralisaties vragen actie van gemeente en GR”, NBA, d.d. 21 september 2015 en “Accountantscontrole sociaal domein”, VNG, d.d. 21 december 2015. De problemen spelen landelijk, voor alle gemeenten, en zien voornamelijk toe op het rechtmatigheidsaspect van de uitgaven voor Jeugd en Wmo. Om de rechtmatigheid van de uitgaven voor Jeugd en Wmo te kunnen vaststellen zijn gemeenten namelijk (deels) afhankelijk van de zorgaanbieders en de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

Deze afhankelijkheid heeft zich landelijk vertaald in diverse Verantwoordings- en Controleprotocollen waarmee zorgaanbieders aan gemeenten aantonen dat zij de zorg rechtmatig geleverd hebben. Wanneer het accountantsoordeel bij een verantwoording van een zorgaanbieder niet goedkeurend is, kan dit effect hebben (afhankelijk van de omvang van de ingekochte zorg) op het oordeel van de controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeente. De VNG heeft hierover in haar ledenbrief van 21 december 2015 (zie bijlage 1) het volgende aan haar leden gemeld:

“De verwachting is dat door accountants bij de gemeentelijke jaarrekeningen over 2015 veel niet goedkeurende accountantsverklaringen worden afgegeven. De oorzaken hiervan zijn fouten en onzekerheden in het Sociale Domein die voor een groot deel vanuit de keten bij de gemeenten neerslaan en deels ook uit de eigen contractuele relatie met zorgaanbieders kunnen voortkomen.

Ook Haarlem is afhankelijk van partijen in de keten en heeft (regionaal) gekozen voor een Verantwoordings- en Controleprotocol waarmee zorgaanbieders regionaal verantwoording afleggen over de juistheid en rechtmatigheid van de geleverde zorg en ondersteuning voor Jeugd en Wmo. Het protocol dat binnen onze regio is opgesteld is als best practice beoordeeld door de NBA en als voorbeeld voor andere gemeenten / regio's op de website van de NBA opgenomen. Ondanks dat er ook landelijk een Verantwoordings- en Controleprotocol beschikbaar is heeft onze regio er bewust voor gekozen dit niet te hanteren omdat dit protocol onvoldoende zekerheid geeft over de juiste en rechtmatige besteding op het niveau van de individuele gemeente. Dit zou betekenen dat aanvullende werkzaamheden bij zorgaanbieders uitgevoerd moeten worden om toch tot een goedkeurend oordeel bij de gemeentelijke jaarrekening te komen.

De situatie wordt nog eens extra bemoeilijkt doordat de landelijke systemen voor gegevensuitwisseling tussen gemeenten en zorgaanbieders niet op tijd klaar waren. Nog steeds zijn niet alle functionaliteiten van deze systemen beschikbaar en nog niet alle zorgaanbieders zijn aangesloten.

2. Kernboodschap

Als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein bestaan er landelijk problemen met betrekking tot het vaststellen van de juistheid en rechtmatigheid van bestedingen van middelen voor de Jeugdwet en de nieuwe taken binnen de Wmo. Deze problemen worden met name veroorzaakt doordat gemeenten hiervoor afhankelijk zijn van zorginstellingen en de SVB. Landelijk is het zelfs de verwachting dat er veel niet goedkeurende controleverklaringen zullen worden afgegeven bij gemeentelijke jaarrekeningen 2015. Dit geldt ook voor de jaarrekening van de Gemeente Haarlem. Omdat we organisatie alles willen doen wat binnen onze mogelijkheden ligt om op een duurzame manier tot zo min mogelijk onzekerheden / fouten in de jaarrekening 2015 te komen zal het jaarrekeningtraject 2015 langer en anders zijn dan normaal.

Mede gezien het landelijk geschetste beeld van veel niet goedkeurende verklaringen heeft de gemeente Haarlem gekozen voor oplossingen die er voor zorgen dat de administraties voor Jeugd en Wmo duurzaam op orde zijn en er geen geld wordt uitgegeven wanneer niet zeker is of dit geld ook aan zorg is besteed. Deze systematische inrichting en controle is tijdrovend, maar het is de basis voor een toekomstbestendige registratie en verantwoordingssystematiek waarmee zowel de prijs als de prestatie op een effectieve en efficiënte wijze kan worden vastgesteld. Hierbij wordt aangesloten op de wijze waarop de regionale Verantwoordings- en Controleprotocollen nu zijn vormgegeven.

3. Consequenties

Landelijk wordt 2015 gezien als een overgangsjaar waarin gemeenten en zorgaanbieders naar elkaar toe moeten groeien en systemen opnieuw moeten inrichten. De gemeente Haarlem kiest er voor dit overgangsjaar volledig te benutten, de organisatie doet op dit moment alles binnen haar mogelijkheden om administraties duurzaam in te richten. Dit kost veel tijd maar leert ons ook veel voor de toekomst.

Er zullen gemeenten zijn die er voor 2015 voor kiezen om alle contracten voor Jeugd en Wmo met aanbieders met terugwerkende kracht aan te passen en de uitgaven als lumpsum bijdrage of subsidie toe te kennen aan aanbieders. Dit zal er voor zorgen dat deze gemeenten een goedkeurend oordeel bij hun jaarrekening krijgen, echter leidt dit er niet toe dat er inzicht is in de besteding van de zorggelden en de feitelijke levering van de zorg. Ook borgt dit niet dat administraties goed zijn ingericht.

De gemeente Haarlem kiest er niet voor de contracten met aanbieders met terugwerkende kracht aan te passen, dit geeft geen toekomstbestendige oplossing. Ook kiest Haarlem er niet voor om mee te gaan met het landelijke Verantwoordings- en Controleprotocol. Voor 2015 betekent dit dat er een afwijkend jaarrekeningtraject wordt gevolgd omdat extra tijd nodig is om administraties in te richten en te wachten op verantwoordingen van zorgaanbieders. Dit betekent ook dat er mogelijk geen goedkeurend oordeel bij de gemeentelijke jaarrekening 2015 wordt afgegeven.

4. Vervolg

Op 11 februari zal er in aanwezigheid van onze accountant PWC een raadsmarkt worden gehouden. Hierbij zal ingegaan worden op de volgende zaken:

- Ontwikkeling binnen het Sociaal Domein
- Wijze van beheersing en verantwoording
- Controle en oordeelsvorming PWC

De raad zal op passende momenten nader geïnformeerd worden over de voortgang en status van het jaarrekeningtraject.

In de P&C kalender is vastgelegd dat de jaarrekening 2015 in de juni raad vastgesteld wordt. Gelet op de landelijke ontwikkelingen in de keten van samenstelling van de jaarrekening is het zeer de vraag of de juni raad gehaald kan worden. Dat betekent dat het opstellen van de jaarrekening en het jaarverslag in 2015 zal afwijken van andere jaren. Dat geldt ook voor het controle proces van PWC om te komen tot een verklaring. Ook heeft het bijzonder jaar invloed op het proces van beoordelen door de RKC.

De planning is zo ingericht dat los van het sociaal domein (vier decentralisaties) de jaarrekening en het jaarverslag conform de planning wordt opgesteld en bij PWC en de RKC neergelegd.

Voor het sociaal domein wordt een afwijkende planning aangehouden.

Per 1 maart respectievelijk 1 april moeten de zorginstellingen hun verantwoording inclusief accountsverklaring hebben ingeleverd. De organisatie en de accountant hebben dan nog tijd nodig om deze te beoordelen en nader onderzoek te verrichten. Hierna is de verwachting zal duidelijk zijn waar wij als gemeente Haarlem staan.

In overleg met de accountant is afgesproken om erop aan te sturen om het Jaarverslag en de Jaarrekening 2015 voor het zomerreces door de Raad vast te laten stellen. De planning hiervoor is als volgt:

- Dinsdag 21 juni 2016 vaststelling door college
- Donderdag 7 juli 2016 bespreking commissies
- Donderdag 14 juli vaststelling door raad

Hoewel de toekomst nog onzeker is en zeker niet alles duidelijk zal zijn, is het college van mening dat het dan geen toegevoegde waarde meer heeft om langer te wachten met het vaststellen van het Jaarverslagen de Jaarrekening 2015. Dit kan betekenis hebben voor de verklaring van de accountant. Indien gewacht zou worden met de vaststelling van het jaarrekening tot het derde kwartaal, dan kan nog steeds niet bepaald worden of de verklaring van de accountant er anders uit komt te zien dan wanneer de jaarrekening uiterlijk in de juli raad wordt vastgesteld.

Omdat in Haarlem er alles op gericht is om het proces zo te doorlopen als bedoeld is bij inrichting van de opdrachten sociaal domein en daarmee van blijvende betekenis is, is dat van zwaarder gewicht dan een latere behandeling dan de juli raad en onzekerheid of uitstel tot een ander type verklaring leidt. De transitie in het sociaal domein wordt tot aan het laatste onderdeel verantwoording ingericht als steeds bedoeld en kent mogelijk een niet te voorkomen hobbel in het tijdig beschikbaar hebben van informatie, hetgeen mogelijk doorwerkt in de verklaring van de accountant. Een oordeelsonthouding wordt minder zwaar gewogen dan het niet voldoen aan de inrichting en verantwoording in sociaal domein als ingezet is door de gemeente Haarlem.

2016/58773 Actuele ontwikkeling Jaarverslag en controle 2015

4

5. Bijlagen

Bijlage 1: Ledenbrief VNG “Accountantscontrole sociaal domein”, d.d. 21 december 2015.

Bijlage 2: NBA brief “Knelpunten Decentralisaties vragen actie van gemeente en GR” d.d. 21 september 2015

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester